

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 9. juli 2009
Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2009-748/21-0406
Dok.: CWS41012

OVERSIGT

over

høringssvar vedrørende Kommissionens grønbog om revision af Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (KOM(2009) 175 endelig)

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenterne for byretterne, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Domstolsstyrelsen, Procesbevillingsnævnet, Dommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandsförening, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Danske Advokater, Advokatrådet, Foreningen Danske Inkassoadvokater, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Forening for Voldgift, Det Danske Voldgiftsinstitut, Voldgiftsnævnet for Bygge- og Anlægsvirksomhed, Institut for Menneskerettigheder, Danske Regioner, Kommunernes Landsforening, Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Århus (Juridisk Institut), Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Finansrådet, Realkreditrådet, Forsikring & Pension, DI Organisation for erhvervslivet, Dansk Erhverv, Håndværksrådet, Lægemedelindustriforeningen, Dansk Byggeri, Dansk InkassoBrancheForening, Liberale Erhvervs Råd, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Dansk Ejendomsmæglerforening, De Danske Patentagenters Forening, Danmarks Rederiforening, Danske Speditører, Grundejernes Landsorganisation, Dansk Arbejdsgiverforening, Landsorganisationen i Danmark, Fagligt Fælles Forbund, Handels- og Kontor-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

funktionærernes Forbund, Dansk Told og Skatteforbund, Landbrugsrådet, Foreningen af Registrerede Revisorer, IT-Brancheforeningen, Finans og Leasing, Boligselskabernes Landsforening og Lejernes Landsorganisation.

2. Høringssvarene

En række af de hørte myndigheder og organisationer mv. har oplyst, at de ikke har bemærkninger til grønbogen. Det drejer sig om Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Sø- og Handelsretten, Domstolsstyrelsen, Procesbevillingsnævnet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed, Landbrug og Fødevarer (tidligere Landbrugsrådet), Dansk Institut for Menneskerettigheder, Foreningen af Registrerede Revisorer og Finansrådet.

2.1. Generelle bemærkninger

Advokatrådet har oplyst, at man principielt støtter initiativet om at reformere forordningen, samt at en revision af forordningen har væsentlig betydning for dansk erhvervsliv.

Dansk Erhverv har oplyst, at man grundlæggende går ind for, at Danmark fjerner de fire forbehold, som for danske virksomheder har været en klods om benet i forskellige sammenhænge. Blandt andet har forbeholdet for det retlige samarbejde besværliggjort adskillige civile processer på det internationale område frem til det tidspunkt, hvor der blev indgået parallelaftaler. Dansk Erhverv ser gerne, at det retlige samarbejde fungerer så smidigt og hurtigt som muligt. Efter Dansk Erhvervs opfattelse kan samarbejdet forbedres.

DI har bemærket, at det er positivt, at der tages initiativ til en revision af forordningen. Herudover har DI opfordret til, at det fra dansk side meddeles Kommissionen, at Danmark vil gennemføre forordningens ændringer.

Forbrugerrådet har generelt bemærket, at de spørgsmål, der rejses i grønbogen, er af en generel og abstrakt karakter og ikke er ledsaget af en nærmere redegørelse for, hvilke praktiske problemer der er på forbrugerområdet, som kan begrunde de rejste spørgsmål, eller begrunde hvordan sådanne problemer måtte kunne løses i forbrugernes interesse. Forbrugerrådet finder derfor, at dets stillingtagen må bero på en klargøring heraf.

Landsorganisationen i Danmark har påpeget, at som følge af et betydeligt antal domme afsagt af Arbejdsretten de seneste år over udenlandske virksomheder, som skal tvangsfuldbyrdes i udlandet, og som følge af et stort antal udenlandske virksomheder på det danske arbejdsmarked, er retsstillingen på dette område særdeles aktuell og vil ligeledes være det fremover. Efter LO's opfattelse er det i praksis i særdeleshed anerkendelse og fuldbyrdelse af danske retsafgørelser i andre medlemslande, som ikke fungerer tilfredsstillende. Særligt i "de nye medlemslande" opstår der problemer. Der bruges således ikke ubetydelige ressourcer på at søge tvangsfuldbyrdelsen gennemført i de nye lande.

2.2. Bemærkninger til de konkrete spørgsmål som stilles i grønbogen

2.2.1. Afskaffelse af eksekvatur (grønbogens spørgsmål 1)

Advokatrådet har bemærket, at afskaffelsen af eksekvaturproceduren vil være hensigtsmæssig, såfremt dette sker ved opretholdelse af visse minimumsgarantier for domfældte. Hvorvidt opretholdelsen af disse garantier kan overlades til domstolene i domsstaten, må efter Advokatrådet opfattelse bero på en nærmere udformning af reglerne herom, men principielt finder Advokatrådet, at denne opgave bør ligge hos anerkendelses- og fuldbyrdelsesstatens domstole.

Danmarks Rederiforening kan principielt tilslutte sig en afskaffelse af eksekvaturproceduren, men finder det naturligt, at der fortsat opretholdes visse garantier, som f.eks. kan være den i grønbogen omtalte "særlige prøvelse".

Dansk Erhverv har oplyst, at organisationen umiddelbart er positiv over for afskaffelse af eksekvaturproceduren. Dansk Erhverv har i den forbindelse henvist til en konkret sag, hvor Retten i Helsingør har afsagt en udeblivelsesdom, som er søgt eksekveret i Italien, men efter 1½ år er processen stadig i gang.

Dansk Retspolitisk Forening har bl.a. anført, at det overordnet set er hensigtsmæssigt at afskaffe eksekvaturproceduren for civil- og handelsretlige retsafgørelser, således at der i højere grad vil blive fri bevægelighed for retsafgørelser i EU. I langt de fleste sager må den retsgaranti, der ligger i forordningens artikel 53 om godtgørelse af ægthed og erklæring fra oprindelseslandet om eksigibilitet, antages at være tilstrækkelig til at varetage hensynet til den, der i et EU-land har fået en eksekverbar dom

imod sig. For så vidt angår spørgsmål om f.eks. manglende overholdelse af processuelle mindste garantier i oprindelseslandet kan de formentlig mest hensigtsmæssigt behandles for domstolene i oprindelseslandet eller i yderste konsekvens for Den Europæiske Menneskeretsdomstol. I den altovervejende hovedpart af de civil- og handelsretlige sager, hvor de processuelle rets- og grundprincipper er overholdt, vil en erklæring om dette samt om eksigibilitet fra oprindelseslandet være tilstrækkelig. I de sager, hvor principperne ikke er overholdt, afhjælper den nuværende eksekvaturprocedure alligevel ofte ikke problemet.

Foreningen har yderligere anført, at foreningen forstår spørgsmålet om afskaffelse af eksekvatur således, at det alene er fuldbyrdelsesproceduren, der ønskes ændret, og ikke reglerne for anerkendelse, således at forordningens betingelser i artikel 34 for at anerkende en retsafgørelse fortsat vil skulle være opfyldte. Ifølge foreningen kunne det overvejes, at supplere erklæringen fra oprindelseslandets myndigheder i forordningens bilag V med et krav om en kort redegørelse for, hvorledes den kontradiktoriske proces er overholdt med henvisning til sagens dokumenter, samt i øvrigt at betingelserne i den nuværende artikel 34 er opfyldt. Ifølge foreningen burde det være tilstrækkeligt i de allerfleste sager.

Ifølge **Landsorganisationen i Danmark** skal forhold, som forsinker, eller udgør en hindring for fuldbyrdelsen af retsafgørelser, undgås eller begrænses. Det er derfor LO's opfattelse, at eksekvaturproceduren bør revideres, således at den skal være gennemført inden for en fastsat kort tidsfrist eller helt udgå.

2.2.2. Forordningens anvendelse i det internationale retssystem (grøn-bogens spørgsmål 2)

Advokatrådet har anført, at spørgsmålet om, hvorvidt forordningen skal udstrækkes til også at gælde sager, hvor sagsøgte har bopæl i et land udenfor EU, i første omgang er et politisk spørgsmål, men Advokatrådet finder, at ideen er interessant og i givet fald vil føre til langt større forudsigelighed for udenlandske og europæiske parter. Reglerne bør dog udformes med forsigtighed, da brugen af eksorbitante værneting generelt bør minimeres. Indførelsen af et *forum necessitatis*¹ og en regel om forholdet mellem parallelle sager i EU og i udlandet vil være hensigtsmæs-

---

¹ Reglen om *forum necessitatis* sikrer, at hvis ingen ret i nogen medlemsstat er kompetent i henhold til forordningen, kan medlemsstaternes retter i undtagelsestilfælde behandle en sag, som ikke med rimelighed kan anlægges eller føres eller viser sig umulig at føre i et tredjeland, som tvisten er nært knyttet til.

sig og nødvendig. Advokatrådet finder dog, at sådanne kompetenceregler bør kombineres med regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af domme fra lande uden for EU, f.eks. begrænset til at angå lande med hvilke EU indgår aftaler om gensidig anerkendelse og om fuldbyrdelse af domme.

Danmarks Rederiforening kan tilslutte sig, at forordningen udstrækkes til at omfatte sagsøgte med bopæl uden for EU, og at der etableres kriterier for EU-kompetencen i sådanne sager. Hvor langt man skal gå, er dog usikkert, og et princip om *forum necessitatis* kan være betænkeligt. Foreningen er enig i, at der bør gennemføres særlige regler for de tilfælde, hvor domstolene i et tredjeland har enekompetence f.eks. som følge af en eksklusiv værnetingsaftale. Endelig har foreningen på det kraftigste modsat sig grønbogens forslag om, at der gennemføres fællesskabsregler om anerkendelse og fuldbyrdelse af domme afsagt i lande uden for EU. Dette gælder også, selv om der måtte blive opstillet forskellige begrænsninger for, i hvilket omfang sådanne fremmede afgørelser ville kunne håndhæves. Ifølge Danmarks Rederiforening vil danske virksomheder blive udsat for en alt for stor risiko for, at f.eks. amerikanske domme om tildeling af erstatning vil blive håndhævet, hvis fremmede domme anerkendes mere generelt.

Dansk Erhverv har derimod anført, at det ville være formålstjenligt, hvis der i forordningen tages stilling til virkningen af retsafgørelser truffet i tredjelande.

Dansk Retspolitisk Forening har bl.a. anført, at der teoretisk set ikke er noget i vejen for, at forordningens særlige kompetenceregler også finder anvendelse, når sagsøgte er bosat i tredjelande, således at forordningens regler udgør et ens, fællesskabsretligt grundlag for international domstolskompetence generelt. I praksis må der dog tages hensyn til, at det at være tvunget til at føre en retssag ved et meget fjernt forum, f.eks. grundet en *litis pendens*² regel eller en regel om enekompetence, kan medføre, at det økonomisk set ikke kan lade sig gøre at gennemføre et krav. Efter foreningens opfattelse er det ikke helt så åbenbart, at der skal være fælles regler for anerkendelse af domstolsafgørelser fra tredjelande. Hvis der skal være fælles regler, må det som minimum kræves, at værnetinget

---

² Litis pendensreglen indebærer, at såfremt der for retter i forskellige medlemsstater fremsættes krav, der har samme genstand og hviler på samme grundlag og som fremsættes mellem de samme parter, skal enhver anden ret end den, ved hvilken sagen først er anlagt, udsætte sagen, indtil retten, hvor sagen først blev anlagt, fastslår sin kompetence.

for afgørelsen er begrundet i reelle tilknytningsmomenter, og at det kan bevises, at processuelle mindstegarantier er opretholdt.

Landsorganisationen i Danmark har bemærket, at selvom LO ikke på nuværende tidspunkt har en særlig interesse i, at forordningens geografiske anvendelsesområde udvides, kan LO tiltræde Kommissionens forslag.

2.2.3. Værnetingsaftaler (grønbogens spørgsmål 3)

Advokatrådet har bemærket, at den gældende retstilstand er uhensigtsmæssig for så vidt angår forholdet mellem *litis pendens* og eksklusive værnetingsaftaler. Advokatrådet støtter derfor ideen om at indføre en regel om enekompetence (kun én ret er kompetent til at behandle sagen) i sager om gyldigheden af en eksklusiv værnetingsaftale til fordel for domstolen eller domstolene i det land, som efter værnetingsaftalen har enekompetence (betegnes i grønningen som en omvendt prioriteringsregel). Advokatrådet finder ikke, at de øvrige løsninger, som grønningen skitserer, er tilstrækkeligt effektive. Navnlig er ideen om en standardiseret værnetingsklausul uheldig og unødvendig henset til forordningens eksisterende formkrav til værnetingsaftaler.

Danmarks Rederiforening har tilsluttet sig forslaget om at gennemføre regler, der styrker virkningen af værnetingsaftaler, og at det i den forbindelse overvejes at gennemføre den omtalte ”omvendte prioriteringsregel”. Dog kan andre af de omtalte løsningsmodeller også overvejes. Foreningen kan ikke tilslutte sig forslaget om, at der udarbejdes en standardiseret værnetingsklausul.

Dansk Erhverv finder ikke, at der er anledning til at ændre de gældende regler omkring værnetingsaftaler.

Dansk Retspolitisk Forening har anført, at man kunne forestille sig en model i tråd med den foreslåede ”omvendte prioriteringsregel”, hvorefter det udpegede forum har førsteprioritet til at udtale sig om sin kompetence, men hvor en eventuel konkurrerende ret ikke skal afvise sagen, men stille sagen i bero. Hvis den udpegede ret finder, at værnetingsaftalen ikke er gyldig, vil processen for det alternative forum være gået i gang, og der vil ikke herske tvivl om f.eks. forældelse og anden fristafbrydelse.

Forbrugerrådet har bemærket, at det ikke bør være muligt for erhvervsdrivende at anvende vilkår om værneting i forbrugerforhold, herunder grænseoverskridende forhold.

Landsorganisationen i Danmark har bemærket, at i praksis indeholder samtlige tiltrædelsesoverenskomster, herunder tiltrædelsesoverenskomster med udenlandske arbejdsgivere, en værnetingsaftale om, at overenskomstbrud behandles af Arbejdsretten. I praksis overholdes de indgående værnetingsaftaler som altovervejende hovedregel. Herudover er det LO's opfattelse, at værnetingsaftaler skal beskyttes, ligesom behandlingstiden ved domstolene skal minimeres. Kommissionens forslag om en omvendt prioriteringsregel kan LO tiltræde.

2.2.4. Industriel ejendomsret (grøn bogens spørgsmål 4)

Ifølge **Advokatrådet** er der ikke behov for at foretage ændringer af forordningen med hensyn til industrielle ejendomsrettigheder.

Danske Advokater har bl.a. bemærket, at det i EU's medlemsstater er muligt at patentere en opfindelse via rent nationale patenter eller via europæiske patenter. Nationale patenter dækker alene den medlemsstat, hvori det nationale patent er udstedt. Alle sager om rent nationale patenter, herunder sager om krænkelse og ugyldiggørelse, angår alene nationale forhold. Disse sager bør efter Danske Advokaters opfattelse løses ved de relevante nationale domstole, uanset om der er opnået en vifte af nationale patenter for samme opfindelse. For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt der bør indføres en ordning for at undgå parallelle nationale retssager om tvister om europæiske patenter, har Danske Advokater bl.a. anført, at antallet af sådanne parallelle retssager er lavt, formentlig under 10. Danske Advokater opfordrer derfor til, at behovet for en midlertidig ordning inden for rammerne af forordningen overvejes kritisk. Danske Advokater ser i øvrigt ikke noget behov for, at parallelle sager koordineres på initiativ af domstolene, da parallelle sager typisk koordineres intensivt af parterne selv, hvortil kommer, at domstolene ofte først i forbindelse med hovedforhandlingen opnår en dybdegående indsigt i sagens faktum. Uden denne forståelse for sagens faktiske omstændigheder er effektiv koordination på domstolsniveau næppe mulig.

Danske Advokater har endvidere bemærket, at man ikke kan støtte indførelsen af en særlig regel, der tillader at anlægge søgsmål om krænkelse af visse industrielle ejendomsrettigheder mod flere sagsøgte ved domsto-

lene i den medlemsstat, hvor den sagsøgte, der koordinerer aktiviteterne eller på anden måde har den nærmeste tilknytning til overtrædelsen, har bopæl (betegnes i høringsvaret som den såkaldte "spider in the web" doktrin). Den omtalte doktrin vil kunne føre til, at der i land A efter land A's materielle patentret kan opnås et forbud gældende for land A og B, uanset at land B's materielle regler ikke giver grundlag for et sådant forbud. Problemet vil ikke realistisk kunne løses ved at kræve, at domstolen i land A skal bedømme sagen efter de materielle regler i både land A og B, da der kan være væsentlige forskelle mellem medlemsstaternes materielle patentret. Indførelse af doktrinen vil derfor uundgåeligt forøge retsikkerheden. En eventuel mulighed for *forum shopping* vil yderligere forstærke denne retsikkerhed. Adgang til *forum shopping* indebærer en risiko for, at patenthavere – ikke mindst i sager mod små og mellemstore virksomheder – ud fra taktiske årsager vælger at føre sagen ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting, fordi den sagsøgtes forsvar herved besværliggøres på grund af geografisk distance, sproglige udfordringer og de deraf følgende økonomiske virkninger. Ifølge Danske Advokater vil kombinationen af adgangen til *forum shopping* og den grænseoverskridende effekt ændre den eksisterende balance mellem rettighedshaverne og de potentielle krænker. Særligt små og mellemstore virksomheder vil kunne føle, at de er nægtet *equality of arms*, og konsekvensen kan være, at den eksisterende fine balance mellem det patentretlige monopol og den frie konkurrence skades. Ifølge Danske Advokater bør indførelsen af en mulighed for at anlægge grænseoverskridende sager forudsætte en fuldstændig harmonisering af de materielle regler, hvilket formentlig som minimum vil kræve etablering af et EF-patentdomstolssystem. Under alle omstændigheder bør alle grænseoverskridende sager anlægges ved den potentielle krænkers hjemting for at sikre den potentielle krænker *equality of arms*.

Dansk Erhverv er tilhænger af, at der skabes mest mulig klarhed på området, og er derfor som udgangspunkt fortalende for en europæisk patentdomstol.

2.2.5. *Litis pendens* og indbyrdes sammenhængende krav (grøn bogens spørgsmål 5)

Advokatrådet finder, at *litis pendens* reglerne fungerer tilfredsstillende, og at det næppe vil være formålstjenligt at indføre begrænsninger for

negative anerkendelsessøgsmål³, da parter i almindelighed har en betydelig interesse i at kunne anlægge sådanne søgsmål. Hertil kommer, at det vil være vanskeligt at give præcise regler og definitioner herom. For så vidt angår grønbogens spørgsmål om, hvorvidt der bør være adgang til at anlægge samlede sager og/eller sager mod flere parter på fællesskabsplan, mener Advokatsamfundet, at dette bør undersøges og overvejes nærmere.

Danmarks Rederiforening har tilsluttet sig forslaget om, at problemerne omkring *litis pendens* søges afhjulpet ved at styrke kommunikationen og samarbejdet mellem domstolene. Foreningen har ligeledes tilsluttet sig, at risikoen for negative kompetencekonflikter bør søges undgået ved at etablere en forpligtelse for den domstol, der har erklæret sig inkompetent, til at genoptage sagen, hvis den domstol, der først er anlagt sag ved, erklærer sig inkompetent. Ifølge foreningen bør anvendelse af *litis pendens* reglen ikke udelukkes ved negative anerkendelsessøgsmål. Det er endvidere tvivlsomt, om der er behov for at supplere de forskellige nationale regler om adgang til at samle sager, der anlægges af og/eller mod flere parter på grundlag af ensartede regler.

Dansk Retropolitisk Forening har bl.a. anført, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at udelukke anlæggelsen af negative anerkendelsessøgsmål. I stedet kunne det være hensigtsmæssigt, som foreslået, at sikre en større grad af kommunikation mellem domstolene i tilfælde af parallelle søgsmål. Hvorledes denne kommunikation bedst kan foregå, er ikke klart, men udsættelse af det parallelle søgsmål kunne være hensigtsmæssig. Vedrørende adgangen til at anlægge samlede sager/*group actions* bør forordningen efter foreningens vurdering ændres, således at sådanne sagsanlæg i større grad muliggøres.

Landsorganisationen i Danmark har anført, at det i praksis ikke er et særligt problem, at der af procesaktiske grunde anlægges søgsmål i en anden medlemsstat end den medlemsstat, der følger af den eksklusive værnetingsaftale. Trods dette kan LO tiltræde, at der indføres regler til imødegåelse af en unødigt udsættelse af retssagens behandling. Forslaget om at udelukke anvendelsen af *litis pendens* reglen ved negative anerkendelsessøgsmål kan ligeledes tiltrædes. LO kan endelig tiltræde det, som Kommissionen har anført angående sammenhængende krav.

---

³ Negative anerkendelsessøgsmål er søgsmål, hvor sagsøgeren f.eks. nedlægger påstand om, at sagsøgte skal tilpligtes at anerkende, at sagsøgeren ikke er erstatningsansvarlig over for sagsøgte.

2.2.6. Foreløbige retsmidler (grøn bogens spørgsmål 6)

Advokatrådet har bemærket, at de gældende regler om foreløbige retsmidler fungerer tilfredsstillende, og at der ikke er et væsentligt behov for større ændringer.

Danmarks Rederiforening har anført, at det er vigtigt, at gældende konventioner, herunder Arrestkonventionen fra 1999 vedrørende skibe, respekteres fuldt ud. Danmark bør således aktivt virke for, at den tidligere, bredere respekt for internationale konventioner genindføres.

Dansk Retspolitisk Forening har bemærket, at de i grøn bogen og rapporten foreslåede muligheder for forbedring af reglerne på dette område forekommer fornuftige. Ikke mindst er det meget vigtigt, at anvendelsen af et foreløbigt retsmiddel i en stat, der ikke har den materielle kompetence, holdes adskilt fra og ikke influerer på kompetencen ved den ret, der har den materielle kompetence. Det forekommer ligeledes formålstjenligt, at den ret, der er materielt kompetent til at behandle tvisten, gives anledning til at bringe de foreløbige retsmidler til ophør, uanset hvilken medlemsstats domstol, der har bragt dem i anvendelse, men dette vil så vidt ses ikke kunne ske ved ”nogle præciseringer af anvendelsesområdet”, som ellers forudsat i rapporten. En så direkte adgang til indgriben i retsmidler, bragt i anvendelse af en domstol i et andet medlemsland, vil kræve en gennemgribende ændring af det eksisterende regelgrundlag.

Landsorganisationen i Danmark har bemærket, at mulighederne for at inddrive beløb i udlandet skal forbedres. LO er i øvrigt positiv over for Kommissionens forslag til en præcisering af anvendelsesområdet for foreløbige retsmidler, ligesom LO støtter, at kompetencen tillægges den ret, som har kompetence i hovedsagen.

2.2.7. Forholdet mellem forordningen og voldgift (grøn bogens spørgsmål 7)

Ifølge **Advokatrådet** er der ikke et udtalt behov for ændringer af de gældende regler om forholdet til voldgift, der fungerer tilfredsstillende. Hertil kommer, at forholdet mellem voldgift og domstolsbehandling er uhyre komplekst, hvorfor eventuelle fælles regler i forordningen risikerer at fungere uheldigt.

Danske Advokater – der har afgivet svar sammen med **Dansk Forening for Voldgift** – har bemærket, at det korte svar på grønbogens spørgsmål er, at der ikke er behov for at gøre noget på området, og at der næppe heller kan gøres meget. Danske Advokater har yderligere bl.a. anført, at enhver ændring af forordningen som minimum bør respektere New York-konventionen af 1958 om anerkendelse og fuldbyrdelse af voldgiftskendelser. Der bør heller ikke opstå gnidninger mellem forordningen og UNCITRAL's modellov, som stadig flere medlemsstater har ladet sig inspirere af i nationale voldgiftslove. Navnlig bør der ikke flyttes kompetence fra voldgiftsretter til domstolene. Det er væsentligt i praksis, at voldgiftsretter har kompetence til at afgøre egen kompetence. Det bør i øvrigt tilstræbes, at § 8 i den danske voldgiftslov kan bibeholdes. Bestemmelsen fastsætter, at domstolene som udgangspunkt skal afvente voldgiftsrettens afgørelse om dens kompetence, når en voldgiftssag er indledt. Afslutningsvist anbefaler Danske Advokater, at man afstår fra at ophæve eller modificere undtagelsen af voldgift fra forordningens anvendelsesområde.

Danmarks Rederiforening har bl.a. anført, at foreningen er positiv over for mange af de forslag, der fremføres i grønbogen, men at det er afgørende, at der ikke foreslås noget, der på nogen måde er uforeneligt med New York-konventionen.

Dansk Retspolitisk Forening har overordnet set anført, at den helt generelle passus i forordningen om, at forordningen "ikke finder anvendelse på voldgift", hverken er hensigtsmæssig eller entydig. Spørgsmålene om kompetence til afgørelse af tvister om eksistensen og indholdet af en voldgiftsaftale, om anerkendelse af afgørelser derom samt brugen af foreløbige retsmidler til sikring af voldgiftsrettens effektive sagsbehandling mv. adskiller sig ikke grundlæggende fra mange andre retsspørgsmål. Ifølge foreningen er der ingen grund til at undtage "voldgift" fra forordningens anvendelsesområde, når det gøres klart, at forordningens regler ikke skal træde i stedet for de internationale regler om voldgift, særligt New York Konventionen samt den praksis, der er udviklet i international voldgift generelt. Hvis det internationale voldgiftssystem opretholdes som *lex specialis*, og det slås fast, at forordningen alene er relevant i de situationer, hvor voldgiftsretten eller parterne beder domstolene om assistance, kan forordningens regler efter foreningens vurdering finde anvendelse på tvister vedrørende voldgiftsaftaler på samme måde som på andre civil- og handelsretlige tvister.

Forbrugerrådet har bemærket, at det ikke bør være muligt for erhvervsdrivende at anvende vilkår om voldgift i forbrugerforhold, herunder grænseoverskridende forhold.

Voldgiftsinstituttet har generelt bemærket, at ændringer i den gældende og velfungerende retstilstand meget vel kan føre til usikkerhed i en sådan grad, at "EU-virksomheder" af "tredjelands-virksomheder" presses til at acceptere aftaler om voldgift uden for EU. Dette er ikke i de europæiske virksomheders interesse, ligesom det ikke er i virksomhedernes interesse, at der på nogen måde opstår risiko for, at hele retsområder – nemlig de retsområder hvor der opstår tvister, som normalt afgøres ved voldgift – "tørres ud" indenfor EU. Hvis der i EU identificeres behov for ændringer i UNICITRAL's modellov og New York-konventionen fra 1958, bør EU ifølge Voldgiftsinstituttet tage initiativ til en drøftelse heraf i FN-regi, frem for at gå enegang, således at ændringerne kan opnå global anerkendelse. Instituttet tvivler i øvrigt på, at der er behov for ændringer i den gældende retstilstand. De eksempler, som Kommissionen har anført i grønbogen, er ifølge instituttet overordentlig sjældne i praksis og kan ikke begrunde, at der iværksættes ændringsinitiativer, som skaber reel risiko for, at virksomhedernes mulighed for at få løst tvister ved voldgift inden for EU forringes.

Hvis Kommissionen identificerer et behov for at ændre i retstilstanden, håber instituttet, at ændringerne sker med respekt for det internationalt anerkendte princip, hvorefter voldgiftsretten kan træffe afgørelse om sin egen kompetence, samt det forhold at voldgift i meget vid udstrækning er undergivet partsautonomi. En krænkelse af disse helt fundamentale principper kan føre til, at voldgiftsprocessen indenfor EU bliver uinteressant, og at der i øvrigt sker udligning af forskellene mellem voldgift og domstolsbehandling, hvilket ikke vil være i de europæiske virksomheders interesse.

Landsorganisationen i Danmark har oplyst, at man på nuværende tidspunkt ingen praktisk interesse har i, at forordningens anvendelsesområde udstrækkes til tillige at gælde i forhold til voldgift, men LO er positiv heroverfor.

2.2.8. Andre spørgsmål

Advokatrådet har bl.a. anført, at bopælsbegrebet bør defineres i forordningen, da den gældende ordning med anvendelse af nationale begreber

er klart utilfredsstillende. Ifølge Advokatrådet vil indførelse af en mulighed for at aftale værneting i sager om erhvervslejemål også være en god ide, og reglerne om enekompetence i sager om ferieboliger kan med fordel gøres mere fleksible. Endelig har Advokatrådet anført, at det vil være hensigtsmæssigt at behandle de søretlige spørgsmål, som Kommissionen rejser i grønbogen.

Danmarks Rederiforening har bl.a. anført, at foreningen er imod en indskrænkning af forordningens artikel 71, hvorefter forordningen ikke berører konventioner, hvori medlemsstaterne er parter. Med hensyn til søretssager er foreningen imod ændringer, der kan gribe ind i de gældende konventionsmæssige systemer, som bl.a. indebærer, at sager meget vel kan føres ved andre jurisdiktioner end der, hvor der er oprettet en erstatningsfond. Dette er måske ikke ideelt, men det er det konventionsmæssige system, som EU ikke bør pille ved. Endelig har Danmarks Rederiforening tilsluttet sig, at der i forbindelse med spørgsmålet om anerkendelse og fuldbyrdelse ses på mulighederne for at etablere fri bevægelighed for officielt bekræftede dokumenter.

Dansk Retspolitisk Forening har bl.a. bemærket, at det vil være hensigtsmæssigt at indskrænke anvendelsen af artikel 71 om forholdet mellem forordningen og konventioner mest muligt, og at der bør indføres ensartede regler om kumulation. Foreningen har endvidere anført, at et selvstændigt bopælskoncept kunne være fordelagtigt, hvis det ikke er under udvikling i domstolspraksis. For så vidt angår de søretlige sager har foreningen anført, at det ville være formålstjenligt at tilstræbe de ændringer, som foreslås i grønbogen. Muligheden for at anlægge det civile erstatningssøgsmål for den samme ret, som erstatningsfonden er oprettet ved, bør dog være en option i skadelidtes favør og ikke en pligt. Erstatningsfonden vil ofte blive oprettet ved reders hjemting, og dens placering er i det hele taget uafhængig af, hvor den skadevoldende handling indtrådte. Dette vil ofte ikke være i overensstemmelse med private skadelidtes interesser, samt heller ikke nødvendigvis i overensstemmelse med hensynet til at få erstatningssagen behandlet der, hvor der er lettest adgang til bevisoptagelse og vidneførsel; nemlig skadesstedet.

Landsorganisationen i Danmark har på nuværende tidspunkt ingen praktisk interesse i, at værnetingsreglerne om kumulation for arbejdstagere ændres.